

ORTAÖĞRETİM GİRİŞİMCİLİK DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

2023

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	4
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	5
1.2.1. DEĞERLERİMİZ	5
1.2.2. YETKİNLİKLER	5
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	8
1.5. SONUÇ	9
2. GİRİŞİMCİLİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI.....	9
2.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL FELSEFESİ VE GENEL AMAÇLARI.....	9
2.2. ALAN BECERİLERİ	11
2.2.1. Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi.....	12
2.2.2. Mekânı Algılama Becerisi	12
2.2.3. Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi	12
2.2.4. Sorgulama Becerisi	13
2.2.5. Soyutlama Becerisi	13
2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....	13
2.4. ÜNİTE, KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU.....	14
2.5. KİTAP FORMA SAYILARI VE EBADI	14
3. GİRİŞİMCİLİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI.....	15
3.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	15
3.2. ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	16

Bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Belirtilen amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar ilgili disiplinlere göre hazırlanmıştır ve güncel, geçerli, eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişki kurulabilecek nitelikler taşımaktadır. Bu kazanımlar ve bunların sınırlarını belirleyen açıklamalar, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak beden- sel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde öz güven ve öz disipline sahip; gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış; edinimlerini etkin bir şekilde kullanan ve sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, *Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi*'nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, *Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi*'nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerler ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın toplum hayatına ve insanlığın ortak kültürüne katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerler ile yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirilerek güncellenir, yenilenir.

1.2.1. DEĞERLERİMİZ

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlara uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek eğitim sisteminin asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: *adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik*. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler *Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi*’nde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ’de sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve bunlar aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. OKUMA YAZMA YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik, diğer kişiler ile uygun ve yaratıcı bir yolla etkili iletişim ve bağlantı kurma yeteneğini ifade eder. Bireyler, çeşitli durumlarda sözlü ve yazılı iletişim kurma, izleme ve kendi iletişimlerini durumun gerekliliklerine

uyarlama becerilerine sahip olmalıdır.

Bu yetkinlik ayrıca farklı kaynak türlerini ayırt etme ve kullanma, bilgiyi araştırma, toplama ve işleme, aygıtları kullanma, sözlü ve yazılı görüşlerini bağlama uygun olarak ikna edici bir şekilde düzenleme ve ifade etme becerilerini de içerir.

2. ÇOKLU DİL YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik, farklı dilleri iletişim için uygun ve etkili olarak kullanma becerisini tarif eder. Dil yetkinlikleri, tarihî boyutu ve kültürler arası yetkinlikleri bütünleştirmektedir. Farklı diller ve iletişim araçları arasında geçiş yapma yeteneğine dayanır. Bireyin ihtiyaçlarına bağlı olarak farklı dillerde, farklı yeterlilik seviyelerinde sözlü mesajları anlama, sohbeti başlatma, sürdürme ve bitirme ile metinleri okuma, anlama ve yazma yeteneklerinden oluşur. Bireyler araçları uygun şekilde kullanabilmeli ve dilleri özgün, yaygın ve serbest olarak hayatı boyunca öğrenbilmelidir.

3. MATEMATİKSEL YETKİNLİK VE BİLİM, TEKNOLOJİ, MÜHENDİSLİKTE YETKİNLİK

a. Matematiksel yetkinlik: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen sürece, faaliyete ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma becerisi ve isteğini içermektedir.

b. Bilimde yetkinlik: Bilimdeki yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığı ve metodolojiden yararlanma beceri ve isteğine atıfta bulunmaktadır. Teknoloji ve mühendislikteki yetkinlik, insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim, teknoloji ve mühendislikteki yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. DİJİTAL YETKİNLİK

Bu yetkinlik öğrenme, çalışma ve topluma katılım için dijital teknolojileri güvenli, eleştirel, bilinçli kullanmayı ve bu teknolojilerle yakından ilgilenmeyi kapsamaktadır. Bilgi ve veri okuryazarlığı, iletişim ve iş birliği, medya becerileri, dijital içerik oluşturma (programlama dâhil), güvenlik (dijital refah ve siber güvenlikle ilgili yetkinlikler dâhil), fikrî mülkiyetle ilgili sorular, problem çözme ve eleştirel düşünmeyi içerir.

5. KİŞİSEL, SOSYAL VE ÖĞRENMEYİ ÖĞRENME YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik kendini yansıtmaya, zaman ve bilgiyi etkin bir şekilde yönetme, başkalarıyla yapıcı bir şekilde çalışma, esnek kalma ve kendi öğrenme ve kariyerini yönetme yeteneğidir. Belirsizlik ve karmaşıklıkla başa çıkabilmeyi, öğrenmeyi, fiziksel ve duygusal refahını desteklemeyi, fiziksel ve zihinsel sağlığını korumayı ve sağlık bilincine sahip, geleceğe yönelik bir yaşam sürmeyi, kapsayıcı ve destekleyici ortamda çatışmaya anlayış gösterme ve çatışmayı yönetme yeteneğini içerir.

6. VATANDAŞLIK YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik sosyal, ekonomik, yasal ve politik kavram ve yapıların yanı sıra küresel gelişmeler ve sürdürülebilirlik anlayışına dayalı olarak sorumlu vatandaş bilinciyle hareket etme, sivil ve sosyal hayata tam olarak katılma yeteneğidir.

7. GİRİŞİMCİLİK YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik, fırsatlar ve fikirler üzerinde hareket etme ve bunları başkaları için değerlere dönüştürme kapasitesi anlamına gelir. Yaratıcılık, eleştirel düşünme ve problem çözme, inisiyatif alma ve sebat etme, kültürel, sosyal veya finansal değeri olan projeleri planlamak ve yürütmek için iş birliği ile çalışabilme yeteneği üzerine kuruludur.

8. KÜLTÜREL FARKINDALIK VE İFADE YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik düşünce ve anlamların farklı kültürlerde, çeşitli sanatsal ve diğer kültürel formlarda nasıl yaratıcı bir şekilde ifade edildiğinin ve aktarıldığının anlaşılmasını ve saygı duyulmasını kapsamaktadır. Kendi düşünceleri ile toplumdaki rolüne ve yerine dair hislerini çeşitli ortamlarda ve farklı yollarla anlama, geliştirme ve ifade etme sürecine dâhil olmayı içerir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlanmalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla ölçme ve değerlendirme çalışmalarında sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında her yaş döneminde bireylerin gelişim özellikleri dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele veya somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelim açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireyler arası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin, gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

1.5. SONUÇ

21. yüzyıldaki sosyal, ekonomik, siyasi ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak ihtiyaç duyulan öğrenen niteliklerine ilişkin beklentiler de değişmiştir. Beklentilere cevap vermeye yönelik yeni dersler ihdas edilmiş ve öğretim programları beklentileri karşılayacak nitelikte zenginleştirilmiştir.

Öğrenenler yaşamlarında başarılı olabilmek için gerekli bilgi, beceri, değer ve tutumlara sahip olmalı ve hızla üretilen bilgi yığınları arasından gerekli ve doğru bilgiyi seçebilmelidir. Seçilen bilgileri analiz edip değerlendirerek elde etmeleri, elde ettikleri bilgiyi günlük yaşamlarında kullanabilmeleri için temel becerileri (genel ve alan becerileri) kazanarak yetkinlik sahibi olmaları önem arz etmektedir. Bu amaçla, istenen yetkinliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek nitelikte hazırlanan öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan; bilgi, beceri, değer ve tutum kazandırma hedefli; sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır.

2.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL FELSEFESİ VE GENEL AMAÇLARI

Sosyoekonomik durumunu daha iyi seviyelere çıkarmak güdüsüyle hareket eden insan, tarihin en eski dönemlerinden bu yana imkânları nispetinde hep bir arayış içinde olmuş, ihtiyaçlarını karşılamak ve iyi bir hayat sürbilmek için her türlü malzemenin üretimine yönelik çeşitli yöntemler geliştirmiştir. Bu uğraşlar “girişimcilik” genel başlığı altında incelenir. Girişimcilik, bireyin ya da toplumun sosyoekonomik seviyesinin yükselmesi için sahip olunması gereken kaçınılmaz bir olgudur. Girişimci birey sayısının fazla olduğu toplumlar her daim güçlü olmuştur. Sosyoekonomik açıdan yaşadığı çağın seviyesine tam ulaşamamış toplumların girişimcilik alanında zayıf kaldıkları rahatlıkla gözlemlenebilir.

Zaman, coğrafya ve iklimsel koşullara bağlı olarak sürekli gelişen girişimcilik, ülkelerin ekonomik kalkınmasında çok önemli bir konuma gelmiştir. İlk başlarda ihtiyaçlarını avcılıkla ve doğada kendiliğinden yetişen birtakım ürünleri toplayarak karşılayan insan, Neolitik Çağ'dan itibaren iklim değişikliklerinin de etkisiyle tarım yapmaya başlamıştır.

Yerleşik hayata geçilmesi ve aile kurumunun gelişmesiyle kişisel mülkiyet olgusu ortaya çıkmış, nüfus artışı hızlanmıştır. Köy ve şehirlerin kurulmasıyla da yavaş yavaş devlet organizasyonu oluşmaya başlamıştır. Bütün bunlara ek olarak kıtlık zamanlarına hazırlık, savaş hâllerinde ordunun gereksinimlerinin karşılanması ve insanların ihtiyacından fazlasını üretme isteği girişimcilik olgusunu ortaya çıkarmıştır.

Devletler arasındaki ticari ve siyasi ilişkilerin daha farklı boyutlara gelmesi ile girişimcilik faaliyetlerinde de önemli değişimler meydana gelmiştir. Uzun süre ticarete takas yöntemi (mübadele usulü) ile işleyen ekonomi, Lidyalıların parayı kullanmasından sonra yavaş da olsa önemli bir dönüşüm geçirmeye başlamıştır.

Sümerlerin yazıyı bulmasıyla birlikte bilgi birikimi ve aktarımı kolaylaşmıştır. Bu durum siyasi ve ekonomik ilişkilerin kayıt altına alınmasını sağlamış, sözleşmelerin kâğıda dökülmesiyle, oluşabilecek usulsüzlüklerin önüne geçilmesi kolaylaşmıştır. Birbirine uzak devletler; Kral Yolu, İpek Yolu ve Baharat Yolu gibi ticari yollar aracılığıyla başta ekonomik olmak üzere siyasi ve kültürel ilişkilere girmeye başlamış, bu yolların geçtiği yerleşim yerleri büyük şehirler hâline gelmiştir. Ekonominin büyümesiyle de ticarete yeni kurallar ve düzenlemeler yürürlüğe girmiştir.

Uzun bir dönem toprak kazanmaya ve ticarete dayalı olarak devam eden sosyoekonomik faaliyetler, 18. yy.da Sanayi İnkılabı'yla birlikte büyük bir değişime uğramıştır. Buharlı makinenin icadı ile sanayileşmenin temelleri atılmıştır. Makineler aracılığıyla çok fazla üretimin gerçekleşmesi kapitalist ekonomi modelinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu sistemde aynı ürünü üreten firmaların çoğalması rekabeti ortaya çıkarmıştır. Firmalar kendilerini ön plana çıkarmak için çeşitli girişimcilik yöntemleri geliştirmeye başlamıştır. Bu durum, risk unsuru- nu önemli hâle getirmiş ve risk alıp yenilik üreten firmaların rakiplerini geride bırakmasını sağlamıştır.

19. yy.ın sonlarına doğru elektrik kullanımının yaygınlaşması, teknolojik gelişime önemli katkı sağladığı gibi üretimin daha seri hâle gelmesini dolayısıyla ticari faaliyetlerin artmasını sağlamıştır. 20. yy.da ortaya çıkan büyük savaşlar, ülkelerin yaşadıkları ekonomik krizler ve salgın hastalıklar; ekonomik, siyasi, eğitim, sosyal, hukuk gibi birçok alanda önemli hareketlere neden olmuştur. Bilgisayarların hayatımıza girmesiyle birlikte hem ekonomik hem sosyal hayatta önemli değişimler meydana gelmiştir. Bu değişim 21. yy.da katlanarak devam etmektedir.

21. yy.da girişimcilik için bilgi en önemli kaynak olmuştur. Teknolojik araçlar ile bilgiye hızlı bir şekilde ulaşılabil- diği günümüzde insan odaklı yaklaşımlar önemli hâle gelmiştir. Bilgi teknolojilerinin ürünü olan robotlar, yazılım programları ve elektronik araçlardaki birçok yenilik hayatımıza girmeye devam etmektedir.

Bilgi ve düşüncenin gücü, çağımızın en önemli faktörleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çağda girişimci; geli- şen teknoloji ile bilgisini kullanarak mevcut piyasadaki fırsatları gören ve risk alıp inovatif fikirlerini yatırıma dö- nüştürerek yeni istihdam alanlarının oluşmasına katkı sağlayan kişiler olarak değerlendirilmektedir. Ekonomide yenilikçi fikirleri ile katma değer yaratan girişimciler, insanların yaşamlarını kolaylaştıran yeni mal ve hizmetler üreterek yaşam standartlarının yükselmesinde etkili olmaktadır.

Bilgi ve insanın önem kazandığı günümüzde girişimciler, toplum sorunlarına çözüm bulmanın yanı sıra kültür ve sanat alanındaki faaliyetleri ile de örnek olmaktadır. Girişimcilerin ortaya koydukları sosyal projeler toplumların sosyokültürel gelişimine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle girişimciliğin tek bir disiplinin teorik ve ampirik bilgi birikimi olarak açıklanması doğru değildir.

Değişimin sürekliliği; yeni yönetim modellerini, üretim sistemlerini, iş alanlarını ve beyin gücünün önemini gündeme getirmektedir. Küresel ısınma, göç hareketleri, salgın hastalıklar, dijitalleşmenin etkileri, yeni yönetim modelleri, üretim sistemleri, iş alanları, riskler ve beyin gücünün önemi disiplinler arası bağlantı kurulmasını gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda girişimcilik dersi, disiplinler üstü yaklaşımla girişimcilik ruhu ve bilincinin geliş- mesine olanak sağlar. Aynı zamanda özgün fikirleri girişime dönüştürmeye uygun yeni metodolojinin seçilme- sine imkân tanır. Böylece öğrenciler, girişimciliğin doğasını fark edecek ve iş dünyasına özel farklı paradigmalardan beslenen metodolojileri üretebilme esnekliğini deneyimleyebileceklerdir.

Bu yaklaşımla hazırlanan girişimcilik dersi öğretim programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. mad- desinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak aşağıda sıralanan amaçları gerçekleştirmek üzere düzenlenmiştir.

Bu programla öğrencilerin;

1. Bilgi ve beyin gücünün öneminin farkına varmaları,
2. Kendine değer veren, inanan ve güvenen bireyler olmaları,
3. Değişen koşullara uyum sağlamak için kavramları anlayan, anlamlandıran, sorgulayan bireyler olmaları,
4. Motivasyonun yaşamın içinde önemli bir unsur olduğunun farkına varmaları,
5. Olay ve olgulara farklı bakış açısıyla bakabilmeleri,
6. Çevreleri, ülkeleri ve dünya hakkında farkındalık oluşturmaları,
7. Etkili vatandaşlık bilinciyle kişisel ve kolektif sorumluluk almaları ve demokrasi kültürünü geliştirmeleri,
8. Kendine güvenen ve etkili iletişim kurabilen sorumlu kişiler olarak ailenin, toplumun ve ülkenin refahına katkıda bulunmaları,
9. Girişimcilik ruhuyla iş fırsatlarını (e-ticaret, mobil uygulama geliştirme, yaşam koçluğu, siber güvenlik vb.) değerlendirme becerilerini geliştirmeleri,
10. Yaratıcı iş fikrinin geliştirilmesi ve projeye dönüştürülmesi sürecini kavramaları,
11. Girişimcilikte iş planı hazırlamanın önemini kavramaları,
12. Farklı disiplinlere ait bilgi ve becerileri anlamlı bir biçimde bir araya getirerek kullanmaları ve bağlam te- melli öğrenmeleri,

13. Millî kimlik ve aidiyet duygularını geliştirerek, millî ve yerli üretimi artırarak Türkiye'nin küreselleşen dünya içindeki yerini ve rolünü kavramaları,
14. Girişimci ve girişimci adaylarını destekleyen kurum ve kuruluşları iş fikrinin hayata geçirilmesi için tanımaları,
15. Girişimcilik faaliyetlerinde ahlâki değerlere sahip olmanın ve bu değerlere uygun davranmanın önemini kavramaları,
16. Küresel bağlamdaki bilimsel çalışmaların bilgi birikimine önem vermeleri,
17. Kültürün soyut ve somut mirası üzerinde sosyokültürel projelerin hayata geçirilmesi ile çalışkanlık, bilimsellik, sanatseverlik ve estetik değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

2.2. ALAN BECERİLERİ

Girişimcilik; yeni ürün üretme, üretim sistemleri geliştirme, iş kurma veya var olan işi genişletme yoluyla daha fazla kâr etme, risk alma, pazardaki fırsatları görme ve üretim faktörlerini bir araya getirme sürecini kendine özgün bağlamları çerçevesinde analiz ederek incelemeyi gerektiren çok geniş bir alandır. Girişimciliğin kapsamını oluşturan bilgileri anlayabilmek ve günlük yaşamda kullanabilmek için bu alandaki becerileri edinmek gerekmektedir.

Girişimcilik alanına ait beceriler; öğrencilerin girişimciliğin zaman içindeki dönüşümü ile bilim ve teknoloji-deki gelişmeler ışığında sosyoekonomik yaşamdaki değişimleri neden-sonuç bağlantısı kurarak araştırmalarını ve mekân algısını geliştirmelerini amaçlamaktadır. Bunun yanında girişimciliği ulusal ya da uluslararası alana taşıyan iş fikrinin ne olduğunu anlamalarını, konuyla ilgili uygulama ve soyutlama yapabilmelerini desteklemektedir.

Girişimcilik alan becerileri; öğrencilerin girişimcilik faaliyeti süreçlerinde edindiği bilgilerle yaratıcı, özgün, yeni ve işlevsel ürünler ortaya koyabilmelerinin yanında sürdürülebilir bir kalkınma için bilim, sanat, tasarım, teknoloji ve çağdaş yaşam hakkındaki gelişmeleri izleyerek kendilerini geliştirmelerini amaçlar. Böylece öğrencilerin girişimcilik ruhu ve bilinciyle özgün fikirlerini girişime dönüştürme yeteneklerini geliştirir.

Bilgi Görseli 1: Girişimcilik Dersi Alan Becerileri

2.2.1.Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi

Kronoloji, olayların ne zaman ve hangi sırayla meydana geldiğini ifade eden bir kavramdır. Kronoloji olmadan sıralanan olaylar anlamsız olacaktır. Çünkü hem tekil hem de büyük ölçekli olay ve olgular ancak bir zaman çizgisine yerleştirilip ilgili bağlamda ele alınırsa uygun şekilde yorumlanabilir. Kronolojiyi algılama becerisi olaylar arasındaki ilişkilerin açıklanmasını ve neden-sonuç ilişkisi kurulabilmesini sağlar. Dünyada ve ülkemizde ekonomik, teknolojik, sosyal alanlarda yaşanan değişimlerin girişimciliğin gelişim sürecine etkileri konusunda öğrencilere zaman ve kronolojiyi algılama becerisi kazandırılır.

Zaman ve kronolojiyi algılama becerisine sahip olan öğrenci şunları yapabilir:

1. Zaman çizelgeleri oluşturma
2. Zaman çizelgelerinde sunulan verileri yorumlama
3. Bir metindeki zaman akışını belirleme
4. Ardışık olay ve olgular arasında ilişki kurma

2.2.2.Mekânı Algılama Becerisi

Mekân bireyin yaşadığı yer, çevre olarak ifade edilir. Kişinin mekânı ve mekândaki yerini tanıması, bilişsel süreçler bağlamında mekânı anlamlandırması mekân algısı olarak tanımlanır. Mekânı algılama becerisi, tüm olay ve olgular mekân bağlamında ele alındığı için girişimcilik disiplinlerinin önemli bir alanıdır.

Mekânı algılama becerisine sahip olan öğrenci şunları yapabilir:

1. Mekânı zihinde anlamlandırma
2. Mekânla ilgili kavramları ve bilgilerini problem çözme süreçlerinde kullanma

2.2.3.Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi

Değişim ve süreklilik birbirini tamamlayan kavramlardır. Bu nedenle zaman içinde insanlarda, nesnelerde, olay ya da olgularda devamlılık ile birlikte meydana gelen farklılaşma olarak tanımlanır. Girişimciliğin temel becerilerinden biri olan değişim ve sürekliliği algılama, öğrencilerde eleştirel düşünme becerisinin gelişimini de desteklemektedir. Değişim ve sürekliliği algılama becerisi; insan, nesne, olay ve olguların gösterdiği devamlılık ile geçirdiği değişimin benzerlik ve farklılıklarının belirlenmesini, aralarında bir ilişki kurulmasını ve yorumlanmasını içermektedir.

Değişim ve sürekliliği algılama becerisine sahip olan öğrenci şunları yapabilir:

1. Olay ve olgular arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları bulma
2. Zamanla oluşan süreklilik ve değişimi algılama
3. Değişimi ilişki ve etkileşim içinde açıklama
4. Olay ve olgular hakkındaki gerçekleri ve yorumları eleştirel bakış açısı ile ayırt etme
5. Değişimle birlikte sürekliliğin de olduğunu değerlendirme

2.2.4.Sorgulama Becerisi

Sorgulama; derinden inceleme, sorulan sorulara cevaplar arama, bilgi toplama, edinilen bilgileri yorumlama ve sonuca ulaşma olarak tanımlanabilir. Sorgulama becerisi öğrencilerin üst düzey düşünebilmesini ve çoklu bakış açılarının gelişmesini sağlar. Girişimcilik konularının sorgulayıcı bir yaklaşımla ele alınması öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini de geliştirmektedir. Girişimcilikte sorgulama becerisi; olay, olgu, sorun ve fikirler ile ilgili soru sorma, farklı bakış açıları geliştirme, toplanan bilgileri analiz etme, yorumlama ve değerlendirme süreçlerini içermektedir.

Sorgulama becerisine sahip olan öğrenci şunları yapabilir:

1. Konu ya da problemle ilgili sorular oluşturma
2. Bilgi toplama ve bilgiyi organize etme
3. Anlama, yorumlama ve analiz etme
4. Değerlendirme ve sonuç çıkarma

2.2.5.Soyutlama Becerisi

Soyutlama; bir nesnenin özelliklerinden veya özellikleri arasındaki ilişkilerden herhangi birini tek başına ele alan zihinsel işlem, gerçeklikte ayıramaz olanı düşüncede ayırma, tecrit anlamına gelir. Bireyin fiziksel ve sosyal dünyayı anlayıp onunla ilişki kurmasını sağlayan kavramlar soyutlamayla oluşmaktadır. Bu anlamda soyutlama, bir tür genelleme ve girişimciliğin çeşitli disiplinleri için temel metodolojik bir araçtır. Bir konunun hangi detaylarının önemli olduğuna ve hangi detayların eleneceğine karar verebilmeyi içerir. Soyutlama becerisi, kavram ya da olgularla ilgili genellemelere ulaşmak için konuyla çok ilgili olmayan ayrıntıları çıkarma ve önemli görülen bilgileri bir bütün hâlinde anlamlandırmayı içeren bilişsel süreçtir.

Soyutlama becerisine sahip olan öğrenci şunları yapabilir:

1. Kavram ve olgulardaki ortak yönleri tanımlama
2. Kavram ve olgulardaki önemli bilgilere odaklanarak ilgisiz ayrıntıları eleme
3. Bütünü oluşturan parçaların birbiriyle ilişkisini belirleme
4. Kavram ve olgularla ilgili genellemeler oluşturma
5. Fikirleri yeni ve daha soyut yapılarla bütünleştirme

2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Girişimcilik dersi öğretim programını uygulamadan önce “girişimcilik dersi öğretim programının genel amaçları ve kapsamı, girişimcilik dersine özgü beceriler, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme, öğretim programının uygulamasına ilişkin esaslar, öğretim programının yapısı” bölümlerinin incelenerek öğretim programının felsefesi, öğrenme ve öğretme süreci ile ölçme ve değerlendirme yaklaşımları özümzenmelidir. Öğrenme ve öğretme süreci işletilirken program felsefesine uygun hareket edilmelidir. Bu bağlamda:

1. Öğrenme kazanımlarının veriliş düzeni, amaçlı bir sırayı yansıttığı için uygulamada bu sıraya uyulması önemlidir.
2. Öğretim programı uygulanırken öğrencilerin tutum ve değerleri kazanmasına özen gösterilmelidir. Tutum ve değerler konuya entegre edilerek verilmelidir.
3. Öğretim programı uygulanırken alan becerileri ve genel becerileri konuya ve etkinliklere entegre edilerek verilmelidir.

4. Öğretim programı uygulanırken mümkün olduğunca teknolojinin de kullanılabileceği ortamlar oluşturulmalıdır.
5. Öğrenme kazanımlarının planlanan zamandan erken kazandırılması durumunda ilgili konu kapsamındaki becerinin geliştirilmesi için farklı uygulamalar yaptırılmalıdır.
6. Derse ilişkin ön hazırlık gerektiren uygulamalar için okul dışı hazırlık yapılabilir.
7. Öğrenme kazanımlarının dışında öğrencilerin ilgilerine bağlı olarak ek bilgi kazandırılması ve becerilerin geliştirilmesine yönelik alıştırmalar yaptırılabilir.
8. Öğretim programında yer alan konuların aktarılmasında, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla ilişkilendirilmesine imkân sağlayan etkinliklere ve çalışmalara yer verilmelidir.
9. Konular işlenirken öğrenme kazanımları çerçevesinde öğrencilerin çok boyutlu düşünebilme becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinliklere yer verilmelidir.
10. Etkinliklerin sınıf ortamında yapılmasına özen gösterilmelidir. Mümkünse sınıf ortamına girişimci davet edilebilir.
11. Konular işlenirken öğrenme kazanımları çerçevesinde okulun bulunduğu şehirde girişimci ve işletme ziyaretleri yapılabilir.
12. Öğretim programı uygulanırken ders saati dışında konu ile ilgili gözlem ve inceleme çalışması yapılması teşvik edilmeli, bu konuda öğrencilere rehberlik yapılmalıdır.

2.4. ÜNİTE, KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

Girişimcilik dersi öğretim programında yer alan üniteler, kazanım sayıları, kazanımların işleniş için ayrılacak yaklaşık süre ile bunların ders saatlerine oranı aşağıda sunulmuştur:

ÜNİTELER	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. GİRİŞİMCİLİK	9	20	28
2. GİRİŞİMCİ (MÜTEŞEBBİS)	5	10	14
3. İŞLETME VE İŞLETME TÜRLERİ	4	6	8
4. PROJE GELİŞTİRME	7	17	24
5. GİRİŞİMCİLİKTEKİ GELİŞİMLER VE GİRİŞİMCİLERE ÖNERİLER	12	19	26
TOPLAM	37	72	100

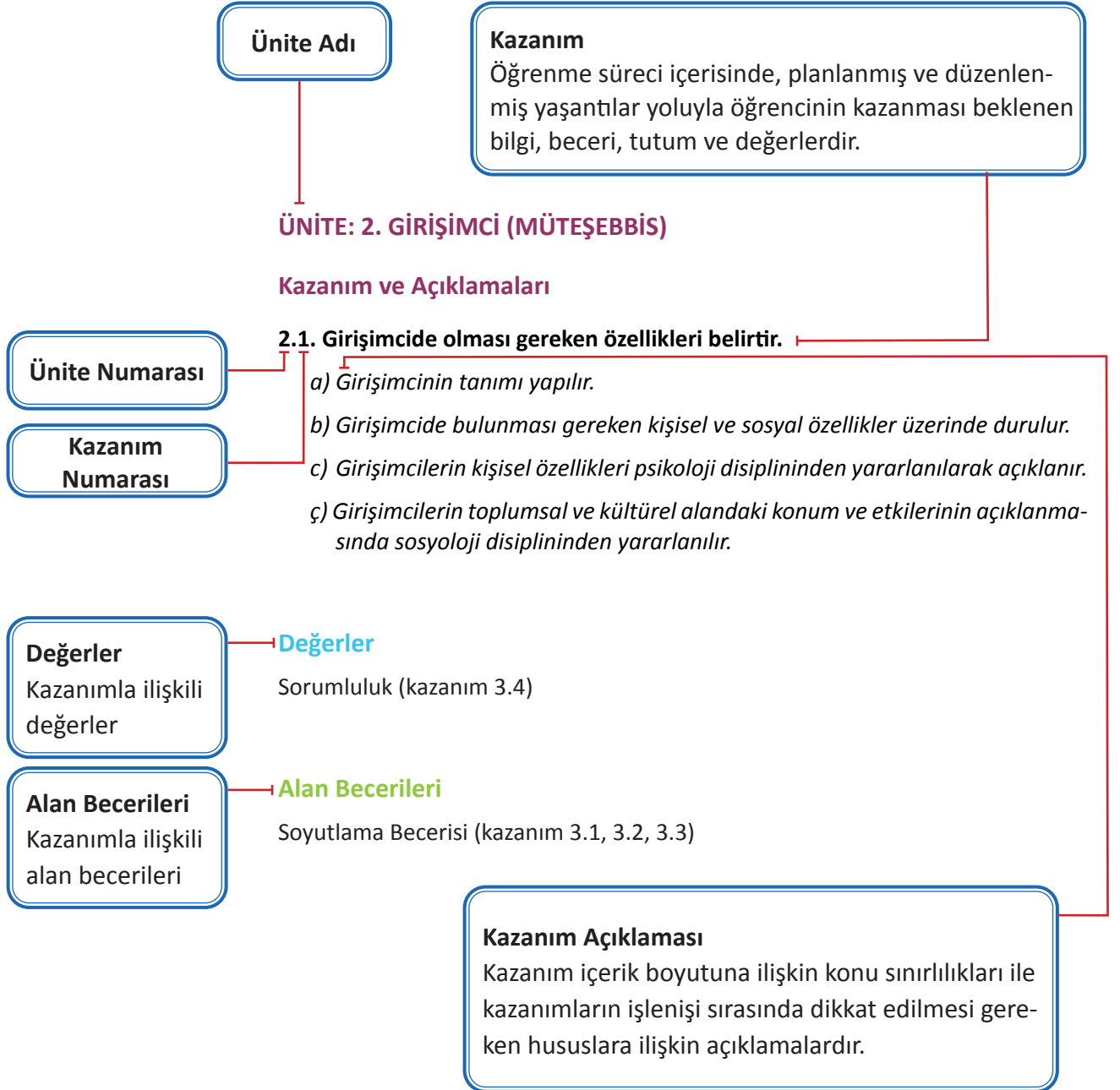
2.5. KİTAP FORMA SAYILARI VE EBADI

DERS KİTABI	Forma Sayıları*	Kitap Ebadi
GİRİŞİMCİLİK DERSİ	15-16	19,5 x 27,5

* Forma sayıları alt-üst sınır olarak yazılmıştır.

3.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Girişimcilik Dersi Öğretim Programı'nın hazırlanmasında kronolojik ve tematik yaklaşımlar bir arada ele alınmıştır. Girişimcilik Dersi Öğretim Programı'nın ünite yapısı şematik olarak aşağıda sunulmuştur:

3.2. ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALAR

ÜNİTE: 1. GİRİŞİMCİLİK

Kazanım ve Açıklamaları

1.1. Girişimcilikle ilgili temel kavramları açıklar.

- a) Vecihi Hürkuş, Nuri Demirağ gibi tanınmış bir girişimci örneği üzerinden gidilerek “girişimcilik” kavramının sadece iş kurma ve kâr elde etme amacıyla oluşturulmadığına değinilir.
- b) Lider, yönetici, risk, fırsat, icat, yaratıcılık ve inovasyon terimleri üzerinde durulur.
- c) Risk ve fırsat terimleri üzerinde durulurken kolay yoldan para kazanma düşüncesinin doğurabileceği olumsuzluklar üzerinde durulur
- ç) İhtiyaçların değişmesinin girişimcilik faaliyetleri üzerindeki etkileri açıklanır.

1.2. Girişimciliğin ekonomi ile ilişkisini yorumlar.

- a) Ticaret, pazar, üretim, arz, talep, fiyat, ihtiyaç, mal ve hizmet kavramları açıklanır.
- b) İşsizlik, gelir dağılımı, ülkelerin kalkınması için var olan kaynakların değerlendirilmesi gibi konuların ekonominin alanına girdiği açıklanır.
- c) Girişimciliğin ekonomik bir kaynak olması hususunda ekonomi disiplininin yararlanılır.

1.3. Girişimciliğin çeşitlerini sınıflandırır.

İç ve dış girişimcilik, kadın girişimciliği, sosyal girişimcilik, kamu ve özel sektör girişimciliği, fırsat ve yaratıcı girişimcilik kavramları açıklanır.

1.4. Girişimcilikte yaratıcılık ve fırsatlardan yararlanmanın önemini belirtir.

- a) Salgın, doğa kaynaklı afet gibi olağanüstü hallerin girişimcilerin faaliyet alanlarını nasıl değiştirdiği üzerinde durulur.
- b) Salgın nedeniyle uzaktan eğitim, internetten alışveriş, evden çalışma sistemi, sanal girişimcilik gibi alanlarda gelişmelerin kaydedildiği vurgulanır.
- c) Sanal girişimcilik ve sosyal medya üzerinden sağlanan iş fırsatlarının yaratacağı riskler ile bu durumun toplumsal ve millî boyuttaki etkileri vurgulanır.
- ç) Girişimcilikteki yaratıcı fikirlerin ve fırsatların ülke ekonomisine etkileri konusunda ekonomi disiplininin yararlanılır.

1.5. Girişimcilikte ihtiyaç duyulan üretim faktörlerini açıklar.

- a) Girişimcilerin iş kurmak için nelere ihtiyaç duyduğu üzerinde durulur.
- b) Üretim faktörleri ve ekonomi arasındaki bağlantı açıklanır.

1.6. Üretim faktörlerinin ve diğer kaynakların girişimcilik için önemini değerlendirir.

Girişimci olmak için üretim faktörlerine ek olarak; bilgi, motivasyon, ham madde ve tedarikçi gibi diğer kaynakların önemi açıklanır.

1.7. Girişimciliği teşvik eden çevresel faktörlerin girişimciliğe etkilerini yorumlar.

- a) Coğrafi ve kültürel farklılıkların girişimciliğe etkileri açıklanır.
- b) Çevresel faktörlerin girişimciliğe etkileri açıklanarak girişimcinin faaliyet yapacağı yerin coğrafi konumunun önemi konusunda coğrafya disiplininin yararlanılır.

1.8. Girişimciliğin önemini sosyal ve ekonomik hayat açısından değerlendirir.

- a) Somut örnekler üzerinden girişimciliğin sosyal hayattaki rolü açıklanır.
- b) Toplumun sağlığı, huzuru ve refahının, istihdamın artması ve gelir dağılımının iyileşmesinin girişimciliğin gelişmesine bağlı olduğu vurgulanır.

1.9. Kendi işini kurmanın avantaj ve dezavantajlarını karşılaştırır.

- a) Kendi işini kuran biri ile ücret karşılığı çalışan birinin birbirine göre avantaj ve dezavantajlarını karşılaştırır.
- b) Girişimcilerin iş kurmaya karar verip vermemesinde etkili olan kişisel özellikler konusunda psikoloji disiplininin yararlanılır.
- c) Girişimcilerin sosyal sorumluluk bilinciyle hareket etmelerinin önemi vurgulanır.

Değerler

Sorumluluk (kazanım 1.1, 1.4, 1.8)

Sabır (kazanım 1.9)

Alan Becerileri

Soyutlama Becerisi (kazanım 1.1, 1.2, 1.5, 1.6)

Sorgulama Becerisi (kazanım 1.1, 1.2, 1.4, 1.7, 1.8, 1.9)

Mekânı Algılama Becerisi (kazanım 1.7)

Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi (kazanım 1.3, 1.4)

ÜNİTE: 2. GİRİŞİMCİ (MÜTEŞEBBİS)**Kazanım ve Açıklamaları****2.1. Girişimcide olması gereken özellikleri belirtir.**

- a) Girişimcinin tanımı yapılır.
- b) Girişimcide bulunması gereken kişisel ve sosyal özellikler üzerinde durulur.
- c) Girişimcilerin kişisel özellikleri psikoloji disiplininin yararlanılarak açıklanır.
- ç) Girişimcilerin toplumsal ve kültürel alandaki konum ve etkilerinin açıklanmasında sosyoloji disiplininin yararlanılır.

2.2. Girişimcide olması gereken kişisel ve sosyal özelliklerin girişimciye etkilerini yorumlar.

- a) Yöneticide bulunması gereken ileriye görme, harekete geçme, destekleyici olma, analitik düşünebilme özelliklerinin girişimcilerde de bulunması gerektiğine dikkat çekilir.
- b) Girişimcilerin inovatif, kreatif, proaktif, interaktif yetilere sahip olması gerektiği vurgulanır.
- c) Başarılı girişimcilerin hikâyelerinden örnekler verilerek girişimcilerde bulunması gereken kişisel ve sosyal özelliklerin birbirinden ayırt edilmesi sağlanır.

2.3. Girişimcinin temel fonksiyonlarını sınıflandırır.

- a) Girişimcilerin temel fonksiyonlarının; üretimi organize etme, ürün çeşitliliği sağlama, istihdam yaratma, sermaye biriktirme, yeni pazarlar ve satış yöntemleri bulma olduğu vurgulanır.
- b) Girişimcilerin temel fonksiyonlarının her gün değişmekte ve gelişmekte olduğu açıklanır.

2.4. Girişimcilerin temel fonksiyonları ile ekonomik kaynak sağlaması arasında ilişki kurar.

- a) Girişimcilerin mal ve hizmet üretmesi, üretim faktörlerini bir araya getirmesi, kâr sağlama ve kârından devlete vergi ödemesi gibi özellikleri ile ekonomik bir kaynak olduğu vurgulanır.
- b) Girişimcilerin kültüre ve sanata yönelik tutumlarıyla topluma sağladığı faydalar açıklanır.

2.5. Girişimcilik örneklerini başarı kriterlerine göre karşılaştırır.

- a) Ülkemizde ve dünyadaki farklı girişimcilik örnekleri üzerinde durulur.
- b) Girişimciyi başarısızlığa götüren nedenlerin neler olabileceği açıklanır.
- c) Girişimcilik örnekleri irdelenirken başarılı ve başarısız girişimcilerin özellikleri konusunda psikoloji disipliniinden yararlanılır.
- ç) M. Kemal Atatürk'ün 1923-1938 yılları arasında girişimcilik örneği sayılabilecek yenilikleri ve uygulamaları sıralanır.
- d) Son zamanlarda bilişim alanındaki yeniliklerin, sosyal paylaşım ağlarındaki gelişmelerin, kadın girişimciliğinin önem kazanmasının ve girişim alanındaki yeni fikirlerin girişimciyi başarılı kıldığı üzerinde durulur.

Değerler

Vatanseverlik (kazanım 2.4)

Dürüstlük (kazanım 2.5)

Sabır (kazanım 2.1)

Sorumluluk (kazanım 2.2)

Alan Becerileri

Soyutlama Becerisi (kazanım 2.1, 2.2, 2.4)

Sorgulama Becerisi (kazanım 2.2, 2.4)

Mekânı Algılama Becerisi (kazanım 2.2, 2.5)

Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi (kazanım 2.3, 2.5)

ÜNİTE: 3. İŞLETME VE İŞLETME TÜRLERİ

Kazanım ve Açıklamaları

3.1. İşletme kavramının anlamını insan-ihtiyaç ve kâr-hizmet ilişkisi bağlamında açıklar.

- a) İşletme kavramının tanımı yapılır ve işletmenin amaçları açıklanır.
- b) Başarılı işletmelerle ilgili somut örnekler verilir.

3.2. İşletmelerin temel fonksiyonlarını yorumlar.

- a) İşletmelerin temel fonksiyonları somut örnekler üzerinden açıklanır.
- b) Yönetim fonksiyonları ile ilgili planlama, örgütleme, yönlendirme, eş güdümler ve kontrol bilgisi üzerinde durulur.
- c) İşletmelerin iyi yönetilememesi durumunda yaşanabilecek sonuçların neler olabileceği açıklanır.
- ç) Finansman kaynakları üzerinde durulur.
- d) Reklamın satın alma kararına etkisi irdelenerek bilinçli tüketicinin önemine değinilir; toplum ve insan psikolojisi üzerindeki etkisi, sosyal psikoloji biliminden yararlanılarak açıklanır. Güncel reklamlardan örnekler verilir.

3.3. İşletme türlerini sınıflandırır.

- a) İşletmeler; faaliyet alanlarına, üretim araçlarının mülkiyetine, hukuki yapılarına, büyüklüklerine, kullandıkları üretim teknolojilerine göre sınıflandırılarak açıklanır.
- b) İşletmelerin Türk Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu, Kooperatifler Kanunu'na göre hukuki açıdan sınıflandırılmaları yapılır.
- c) Türk Ticaret Kanunu, Ticaret Sicili Gazetesi ilanları, Resmî Gazete örneklerinden yararlanılarak anonim şirket veya limited şirketin ana sözleşmeleri sınıfta incelenir.
- ç) İşletmelerin işleyiş bakımından sınıflandırılması yapılır.
- d) İşletmelerin ekonomik bakımdan sınıflandırılması yapılır.

3.4. Bir işletme örneğini yerinde inceleyerek gözlem sonuçlarına yönelik rapor hazırlar.

- a) İşletme ziyaretiyle ilgili bir organizasyon yapılır.
- b) Yönetim, pazarlama, insan kaynakları, pazarlama ve satış bölümünde çalışan kişilerle görüşülür.
- c) İşletmenin faaliyet alanı, türü ve çalışan sayısı hakkında bilgi alınır.

Değerler

Saygı (kazanım 3.4)

Sorumluluk (kazanım 3.4)

Alan Becerileri

Soyutlama Becerisi (kazanım 3.1, 3.2, 3.3)

Sorgulama Becerisi (kazanım 3.2)

Mekânı Algılama Becerisi (kazanım 3.4)

ÜNİTE: 4. PROJE GELİŞTİRME**Kazanım ve Açıklamaları****4.1. İş fikrini kavramsal olarak açıklar.**

- a) İş fikri kavramının önemi üzerinde durulur.
- b) İş fikri bulmanın girişimcilik açısından önem taşıdığına dikkat çekilir.
- c) "Yaratıcı bir iş fikri; fayda sağlıyor mu, yenilik getiriyor mu, ilerleme sağlıyor mu?" sorularının cevapları üzerinde durulur.

4.2. Yaratıcı bir iş fikri oluşturur.

- a) Sorun çözmeye çalışma, kişisel becerilerini geliştirme, yeni iş fikirleri bulunabileceğine inanma, fikirler hakkında konuşma gibi unsurların iş fikri bulmada önemli olduğu vurgulanır.
- b) İş fikri bulma konusunda girişimcilerin nasıl bir yol izledikleri açıklanır.
- c) Girişimciliğin, insan ve toplum ihtiyaçları doğrultusunda yaratıcı fikirlerin ve piyasadaki fırsatların değerlendirilmesi ile gelişip değiştiği vurgulanır.

4.3. Bir iş fikrinin projeye dönüşüm sürecini aşamalarıyla açıklar.

- a) Proje kavramı açıklanır ve bir iş fikrinin yatırıma dönüşmesinde projenin önemi vurgulanır.
- b) Bir iş fikrinin projeye dönüşümü için hangi sorulara cevap bulunması gerektiği açıklanır.
- c) Girişimcinin ve işletme yönetiminin proje planlamada dikkat etmesi gereken unsurların neler olduğu açıklanır.
- ç) Ön proje araştırmaları ekonomi disiplininin yararlanılarak açıklanır.
- d) Projenin yatırıma dönüşmesi için en önemli basamakların neler olduğu açıklanır.

4.4. Bir iş fikrinden hareketle örnek proje çalışması hazırlar.

Bir iş fikriyle ilgili sınıfta her öğrencinin katılacağı örnek proje çalışması yapılır.

4.5. Fizibilite çalışmasının amacını açıklar.

- a) Fizibilite kavramı üzerinde durulur.
- b) Fizibilite çalışmalarının yapılış amacı, aşamaları ve fizibilite raporu üzerinde durulur.

4.6. İş planı kavramını açıklayarak amacını belirtir.

- a) Plan yapmanın başarı üzerindeki etkisi açıklanır.
- b) Plan kavramından yola çıkarak iş planı açıklanır.
- c) Girişimci açısından iş planının önemi ve yararları üzerinde durulur.

4.7. Örnek bir iş planını inceleyerek kendi taslak iş planını hazırlar.

- a) Girişimcilerin hazırladıkları iş planı örnekleri ile ilgili araştırma yapılır. Araştırma sonuçları sınıf içinde yazılı, sözlü ve görsel olarak paylaşılır.
- b) İş planı örnekleri üzerinden finansal risk konusuna değinilir.
- c) İyi hazırlanan iş planının girişimcinin ve işletme yönetiminin başarıya ulaşmasına olan katkısı vurgulanır.
- ç) İş planında; iş tanımı, pazarlama planı, mali plan, faaliyete geçme, çalışma ve organizasyon bölümlerinin bulunması gerektiği vurgulanır.
- d) İş planının zayıf ve güçlü yönlerini belirlemek amacıyla Swot Analizi yani GZFT (güçlü-zayıf yönler, fırsat ve tehditler) yapılır.

Değerler

Dürüstlük (kazanım 4.2)

Alan Becerileri

Soyutlama Becerisi (kazanım 4.2, 4.5, 4.6, 4.7)

Sorgulama Becerisi (kazanım 4.1, 4.2)

ÜNİTE: 5. GİRİŞİMCİLİKTEKİ GELİŞMELER VE GİRİŞİMCİLERE ÖNERİLER

Kazanım ve Açıklamaları

5.1. Girişimciliğin tarihsel sürecini yorumlar.

- a) Girişimciliğin tarihsel süreci açıklanır.
- b) Kültürel, teknolojik ve bilimsel gelişmelerin girişimcilik kavramına yenilikler getirdiği üzerinde durulur.
- c) 21. yy.da ulusal ve uluslararası alanlardaki iş birliklerinin girişimciliğin de önemini artırdığı üzerinde durulur.
- ç) Girişimciliğin gelişim süreci irdelenirken tarih disiplininin yararlanılır.

5.2. Girişimcileri bekleyen iş fırsatlarını açıklar.

- a) Günümüzdeki iş fırsatlarından franchising (frençayzing), internet girişimciliği, bayilik, distribütörlük, patent, marka, endüstriyel tasarım, know how (nov hav) kavramları açıklanır.
- b) Türkiye’de ve dünyada giyim, yiyecek, içecek sektörlerinde faaliyet gösteren girişimcilerin yaptıkları iş ile ilgili başarıları üzerinde durulur.

5.3. Girişimcileri bekleyen iş fırsatlarını örnekler üzerinden yorumlar.

- a) Ülkemizde fikirlerini projeye dönüştüren, yatırım yapan ve fırsatları kazanca dönüştüren genç girişimcilerin olduğu belirtilir.
- b) Ülkemizdeki genç girişimciler hakkında araştırma yapılır.
- c) Genç girişimcilerin ne tür iş fırsatını değerlendirdiği üzerinde durulur.

5.4. KOSGEB ve faaliyetlerini diğer kuruluşlardan ayırt eder.

- a) Gelişen teknoloji ve hızla değişen yaşam koşulları ile yeni iş fırsatlarını değerlendiren girişimcilerin bilgi, eğitim, finans gibi konularda desteğe ihtiyaç duydukları belirtilir.
- b) Girişimcileri destekleyen kurum ve kuruluşların olduğu açıklanır.
- c) Bakanlıkların, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu’nun (TKDK), KOSGEB, TÜBİTAK, İŞKUR gibi kuruluşların, kalkınma ajanslarının, belediyelerin ve bankaların girişimcileri desteklediği belirtilir.

5.5. KOSGEB girişimcilik sertifikasından yararlanma yollarını açıklar.

- a) KOSGEB faaliyetleri, KOSGEB’e başvuru süreci, eğitimler ve girişimcilik sertifikaları hakkında bilgi verilir.
- b) Girişimcilerin iş kurma ve yürütme konusunda bilgi sahibi olmaları, bu süreçte rol ve sorumluluklarının farkına varmaları ve iş fikirlerine yönelik iş modelini hazırlayabilecek bilgi ve deneyim kazanmaları amaçlı ile geleneksel girişimcilik eğitimi almaları gerektiği vurgulanır.
- c) KOSGEB’in sağladığı destekler konusu ekonomi disiplininin yararlanılarak açıklanır.

5.6. KOBİ’lere destek programından yararlanma yollarını açıklar.

- a) Küçük ve orta büyüklükteki işletmelere örnek verilerek KOBİ’nin ne olduğu açıklanır.
- b) KOBİ’lerin gelişmek ve iş kalitelerini yükseltmek için hem maddi hem de kurumsal ihtiyaçları üzerinde durulur.
- c) Ülkemizde de özellikle KOSGEB, KOBİ Destek Paketleri ile birçok farklı programda devlet desteğinin kesin-tisiz olarak verildiği üzerinde durulur.

5.7. Girişimcilerin aşması gereken engelleri analiz eder.

- a) Girişimcilerin faaliyetlerini yaparken karşı karşıya kalabilecekleri ekonomik istikrarsızlık, bürokratik süreçler, vergi yükü, bilgisizlik, öz güven eksikliği, sermaye ve finansman yokluğu gibi engeller üzerinde durulur.

b) Girişimcilerin aşması gereken engeller konusunda ekonomi disiplininin yararlanılır.

5.8. Girişimci deneyimlerini örnekler üzerinden inceleyerek girişimcilik önerilerini analiz eder.

a) Davet edilen bir girişimciden ed'nilen bilgilerden hareketle; iş fikri bulma, iş kurmaya karar verme, pazar seçimi, finansman sağlama, iş planı yapma ve ekip çalışması konularının önemi tartışılır.

b) Girişimcilerden girişimcilere öneriler konusu işlenirken psikoloji disiplininin yararlanılır.

5.9. Girişimcilerin yasal sorumluluklarını açıklar.

a) Vergi ile ilgili kurumlar (Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Vergi Dairesi) ve temel vergi terimleri (Vergi Mükellefi, Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Katma Değer Vergisi, Motorlu Taşıtlar Vergisi, Beyanname) açıklanır.

b) Ticari defter tutma, defterleri tasdik ettirme ve vergi ödeme konularının girişimcinin vergi dairesine karşı sorumlulukları içinde yer aldığı açıklanır.

c) Vergi bilinci ve kamu hizmetlerinin karşılanabilmesi için verginin önemi üzerinde durulur.

ç) Girişimcinin Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) karşı sorumlulukları arasında iş yeri numarası alma, sigortalı işe giriş ve işten çıkış bildirgesi, sigorta prim ödemesi, e-Bildirge ve aylık prim hizmet belgesi ile bildirimde bulunmasının yer aldığı açıklanır.

d) Girişimcinin bağlı olduğu belediyeye karşı iş yeri açma, çalışma ruhsatı ve hafta sonu çalışma izni alma gibi sorumluluklarının olduğu açıklanır.

e) Aktif, bilinçli ve yasal sorumluluklarını yerine getiren girişimcilerin topluma örnek olduklarına vurgu yapılır.

f) Girişimcilerin vergi dairesi, belediye ve SGK'ye karşı sorumlulukları konularında hukuk disiplininin yararlanılır.

5.10. Girişimcilerin sosyal sorumluluklarını örneklerle açıklar.

a) Girişimcilerin yapmış olduğu faaliyetlerle; işsizliğin azaltılması, kültürel ortamın geliştirilmesi, toplumun refah ve düzeni için hareket etmesi gerektiği vurgulanır.

b) Girişimcilerin sosyal sorumlulukları konusunda sosyoloji disiplininin yararlanılır.

c) Özel gereksinimli bireyler ile kadın çalışanların çalışan nüfusa dâhil edilmesi gerektiği vurgulanır.

ç) Çocuk işçi çalıştırmanın yasal sorumlulukları üzerinde durulur.

5.11. İş ahlakı kavramını açıklar.

a) Ahlak kavramının kişilerin, toplulukların doğru ve yanlışlarını yöneten ilkeler ya da değerler bütünü olduğu açıklanır.

b) Genel ahlak kurallarının iş ahlakına nasıl yansıdığına vurgu yapılarak neyin doğru neyin yanlış, kimin haklı kimin haksız olduğu konusunda inançlara dayalı ilkeler ve kurallar bütünü olduğu bilgisi verilir.

c) Etik ilkelerin, toplumsal yaşamın sürekliliği yanında iş yaşamının da önemli bir parçası olduğu vurgulanır.

ç) Girişimcilerin rakiplerine, çalışanlarına, müşterilerine, devlete ve topluma karşı sorumluluklarının bilincinde şeffaf, güvenilir, dürüst, saygılı ve yardımsever davranışlarının etik ilkeler olduğu ifade edilir.

d) Girişimcilikte etik konusu işlenirken sosyoloji disiplini ile din kültürü ve ahlak bilgisi disiplinlerinden yararlanılır.

5.12. İş ahlakını olumlu ve olumsuz örnekler üzerinden analiz eder.

a) İş ahlakı ile ilgili kısa hikâyeler aracılığıyla öğrencilerin konuyla ilgili tartışmaları sağlanır.

b) İş ahlakı, dürüstlük, güvenilirlik, şeffaf olma, hilesiz mal satma gibi unsurların toplumsal sorumluluk kadar millî bir boyutunun olduğu da vurgulanır.

Değerler

Vatanseverlik (kazanım 5.6, 5.7)

Dürüstlük (kazanım 5.2, 5.11, 5.12)

Sorumluluk (kazanım 5.10)

Saygı (kazanım 5.3)

Adalet (kazanım 5.9)

Alan Becerileri

Soyutlama Becerisi (kazanım 5.2, 5.3, 5.4, 5.6, 5.9, 5.11)

Sorgulama Becerisi (kazanım 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.7, 5.8, 5.9, 5.10, 5.11, 5.12)

Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi (kazanım 5.1)

Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi (kazanım 5.1)